

DOI: <https://dx.doi.org/10.21784/2021.011>

ALEKSANDRA SOBIESZCZAŃSKA¹

IX Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Nowakowskiego
z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

Kobieta w samorządzie, czyli o łączeniu ról społecznych. Postacie liderek angażujących się w działalność samorządową, które odgrywają lub odgrywały ważne role w życiu lokalnych/regionalnych wspólnot samorządowych.

A woman in local government, or about combining social roles. Female leaders involved in local government activities who play or have played important roles in the life of local/regional self-government communities.

Jak na przestrzeni wieków zmieniła się rola kobiet?
Czy kobiety odgrywają większą rolę w życiu publicznym?
Co kobiety wniosły do polityki i życia społecznego?

Streszczenie

Kobieta z początku XXI wieku jest już kimś zupełnie innym niż sto lat wcześniej: ma inne zajęcia, ambicje, inny status społeczny i stawiane są jej inne wymagania². Relacje między-

¹ Artykuł został opublikowany w ramach nagrody dodatkowej w Regionalnym Konkursie Wiedzy o Samorządzie Terytorialnym

² A. Miłoszewska-Kiełbiewska „Obraz kobiety XX i XXI wieku w wybranych polskich czasopismach i poradnikach dobrego wychowania”, Praca doktorska Uniwersytet Warszawski Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Warszawa 2015, str. 3,

ludzkie oraz rzeczywistość obyczajowa również różnią się od tych, w których funkcjonować miała kobieta jeszcze przed stoma laty. Czynnikiem które odgrywały istotną rolę i które decydowały o miejscu kobiet w społeczeństwie, poza płcią, były wiek i pozycją społeczną. Obowiązujące uregulowania prawne, sposób postrzegania przez społeczeństwo, stosowane wzorce zachowań czy zakres wolności osobistej różniły się w zależności od tego, czy kobieta była mężatką, wdową, panną. W ujęciu antropologicznym należy zauważyć, iż każda epoka historyczna wypracowała swoiste wzorce kulturowe, ale dopiero powstanie nowoczesnych społeczeństw zaowocowało znaczącymi zmianami jakościowymi.

Słowa kluczowe: samorząd terytorialny, prawa kobiet, rola kobiet w życiu społecznym i politycznym

Summary

*A woman from the beginning of the twenty-first century is someone completely different than a hundred years ago: she has different activities, ambitions, different social status and different demands are placed on her*³. Interpersonal relationships and moral reality are also different from those in which a woman was supposed to function a hundred years ago. The factors that played an important role and that determined the place of women in society, beyond gender, were age and social position. The applicable legal regulations, the way society perceived, the patterns of behavior used or the scope of personal freedom differed depending on whether the woman was married, widowed or maiden. In anthropological terms, it should be noted that each historical epoch has developed specific cultural patterns, but it was only the emergence of modern societies that resulted in significant qualitative changes.

Key words: local government, women's rights, the role of women in social and political life

1. Średniowieczna kobieta apostołem miłości czy namiestniczką szatana?

Okres średniowiecza stworzył mieszany obraz kobiety. Z jednej strony była ona istotą idealną, delikatną, wzorem miłości idealnej, miłości dworskiej (związanej z kulturą rycerską), a z drugiej strony kobiety prezentowano jako niebezpieczne, zmienne, w służbie szatana. Ten drugi model był także bardziej rozpowszechniony na ziemiach polskich. Tu-

³ A. Miłoszewska-Kiełbiewska "The image of a woman of the twentieth and twenty-first centuries in selected Polish magazines and guides of good education", PhD thesis, University of Warsaw, Faculty of Journalism and Political Science, Warsaw 2015, p. 3,

tejszy dwór królewski zdecydowanie trzymał się z dala wpływów kultury dworskiej. Było to spowodowane rozbiem dzielnicowym, a przez to – brakiem ośrodka władzy monarszej. W kulturze rycerskiej koncept miłości dworskiej przybył z zachodu. Nie zyskał on jednak uznania ze strony Kościoła, którego nauki wskazywały, iż jest ona sprzeczna z zasadą wierności małżeńskiej oraz że przeznaczeniem kobiety jest życie w małżeństwie. *Dopiero w XV wieku zaczęła pojawiać się w Polsce poezja miłosna, stawiająca zalety kobiet, mocno spóźniona wobec zachodniego średniowiecza*⁴.

2. Kobieta partnerem dla mężczyzny?

Możliwości działania na wielu płaszczyznach, w tym politycznej, były wprost proporcjonalne do poziomu struktury społecznej, na którym kobieta się znajdowała. Im była ona wyżej w hierarchii społecznej, tym więcej praw i możliwości posiadała – kobiety z najwyższych klas społecznych miały zazwyczaj duże wpływy i były wykształcone. W XVI wieku nie zmieniły się podstawy życia rodzinnego. Jedną z ważniejszych kobiecych pozycji w społeczeństwie była pozycja żony-matki. Stosunek ten był wyraźnie widoczny między innymi w kulturze szlacheckiej, co plasowało pozycję Polek na całkiem wysokim poziomie względem Zachodu. Okres wieków XVI i XVII był okresem intensywnych dywagacji odnośnie do miejsca i roli kobiet w społeczeństwie. Na temat ten głośno było raczej w Europie Zachodniej, głównie w Niemczech, gdzie kobiety uważano za zagrożenie dla panującego tam patriarchy. Za to w Polsce, szczególnie wśród magnaterii i szlachty, kobieta była jednocześnie żoną, przyjaciółką i doradcą męża. Obok czynnika ekonomicznego, stanowiącego dotychczas główną determinantę zawierania związków małżeńskich, pojawił się inny czynnik, a mianowicie wzajemne zaufanie i wsparcie pomiędzy małżonkami. Ponadto kobiety głównie z kręgów arystokratycznych zaczęły zyskiwać niemały wpływ na politykę w kraju, szczególnie w okresie wolnej elekcji, kiedy to mężowie wyjeżdżali na

⁴ A. Siwik „Kobieta w historii polski”, str. 19, <https://core.ac.uk/download/pdf/288121617.pdf>

obradę sejmu, a także by wziąć udział w niekończących się konfliktach. Dlatego też w przeważającej większości kobiety zmuszone były same zająć się sprawami administracyjnymi i gospodarczymi, by jednocześnie, omijając zbrojny chaos, zapewnić bezpieczeństwo bliskim.

3. Status majątkowy kobiety

W małżeństwach wyższych klas społecznych nadal dominował pragmatyzm – pary kojarzone były przez rodziców lub pozostałych krewnych, powstałe związki miały przynieść korzyści rodzinne, polityczne lub ekonomiczne dla obu współmałżonków. Zdarzały się też wyjątki, które nie spełniały oczekiwań swoich bliskich. Natomiast związki oparte na prawdziwych uczuciach zdarzały się raczej wśród biedniejszego mieszczaństwa czy chłopstwa. Jednak wśród nich stan materialny także był jednym z ważniejszych czynników – nie zważając na pochodzenie panna musiała wnieść posag. W Krakowie na przełomie wieków XVII i XVIII powstawały nawet fundacje posagowe, które, jak nazywa wskazuje, oferowały wsparcie materialne dla niezbyt zamożnych mieszczanek pragnących zmienić swój stan cywilny. Krewni płci przeciwnej (na przykład wujowie) również mieli duży wpływ na zamążpójście kobiety – panna, która wyszła za mąż pomimo braku ich zgody na małżeństwo, traciła posag i odbierano jej prawo do dziedziczenia na następną dekadę. Za to jej niedoszły małżonek był wygany z miasta. Co więcej, w sytuacji, gdy miał tytuł szlachecki i zenił się z prostą kobietą, ów tytuł zostawał mu odbierany. Również w sądzie kobieta nie mogła sama występować – musiała być reprezentowana przez mężczyznę bądź mężczyzna musiał uczestniczyć w dokonywanych przez kobietę czynnościach. *Stosunkowo niezależną pozycję miały wdowy, zwłaszcza z klas wyższych. Ich status materialny był z reguły niezły i bardziej świadomie mogły decydować o ponownym zamążpójściu bądź też realizować inne plany życiowe*⁵.

⁵ A. Siwik „Kobieta w historii polski”, str. 24, <https://core.ac.uk/download/pdf/288121617.pdf>

W „społeczeństwie ślubnym” osoba samotna wzbudzała podejrzenie; otoczenie nie mogło znaleźć dla niej właściwego miejsca. Jedyną formą społecznie akceptowalną dla kobiety niezamężnej było życie zakonne. Tutaj można było oddawać się nie tylko przeżyciom duchowym, ale też prowadzić działalność gospodarczą, zarządzając poważnym „przedsiębiorstwem”, jakim były zakony⁶.

4. Kobieta strażniczka domowego ogniska i wartości patriotycznych

Kolejnym czynnikiem jaki wywarł istotny wpływ na rolę i pozycję kobiet był okres zaborów, którego początek przypadł na schyłek XVIII wieku. W opozycji do polityki zaborców powstał symbol Matki Polki, tj. hardej, samodzielnej i wytrwałej strażniczki wiary, języka i kultury narodu polskiego, która wyrzekła się własnych aspiracji, na rzecz dobra ojczyzny i wsparcia mężczyzny w walce. Wprawdzie kobiety zyskały samodzielność oraz zwiększyło się spektrum ich aktywności, lecz jednocześnie na dalszy plan zeszyły indywidualne potrzeby. Pod nieobecność męża, który albo zginął w powstaniu albo przebywał na zesłaniu, na kobietę spadło wiele dotychczasowych męskich obowiązków.

5. Walka o równouprawnienie – czy było aż tak źle?

Dopiero w XIX wieku Polki zaczęły walczyć o równouprawnienie. Ciekawostką, a zarazem ważnym faktem jest, iż „*pojęcie od samego początku znaczenie odmienne niż w rozumieniu zachodnich feministek*”⁷. Kiedy zachodnie feministki walczyły o wyzwolenie spod męskiej dominacji, polskie kobiety upominały się jedynie o «równość w możliwości poświęcenia», czyli o uczestnictwo w odbudowie państwa «bez różnicy płci», a tym samym także o zwykłe obywatelskie obowiązki. Bardzo

⁶ A. Siwik „Kobieta w historii polski”, str. 24, <https://core.ac.uk/download/pdf/288121617.pdf>

⁷ A. Miłoszewska-Kiełbiewska „Obraz kobiety XX i XXI wieku w wybranych polskich czasopismach i poradnikach dobrego wychowania”, Praca doktorska Uniwersytet Warszawski Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Warszawa 2015, str. 304-305, <https://depotuw.ceon.pl/bitstream/handle/item/1445/A.%20Mi%20C5%82o-szewska-Kie%20-%20Autoreferat.pdf?sequence=2>

prawdopodobnym jest, iż właśnie z powodu tej różnicy Polki szybciej osiągnęły swój cel od zachodnich sąsiadek.

6. Edukacja kobiet

Walka o równouprawnienie kobiet odbywała się równolegle na kilku płaszczyznach, w tym o dostęp do edukacji kobiet. Był on szczególnie ważny w okresie analfabetyzmu który w najwyższym stopniu występował w peryferyjnych państwach Europy. W Polsce dla dzieci chłopskich i robotniczych prowadzono na dużą skalę konspiracyjną działalność oświatową. Zdobyte w ten sposób doświadczenia działaczki oświatowe mogły wykorzystać na innych płaszczyznach społecznych, gdzie, jako kobiety z wyższym wykształceniem, pełniły przywódczą rolę. Stojąc przed dylematem walka narodowa czy walka o równość płci, najczęściej szły w kierunku budowy własnego narodowego państwa. *W Galicji dopiero pod koniec XIX wieku powstały pierwsze szkoły żeńskie, w Królestwie Polskim – po rewolucji 1905 roku; kobiety zyskały wówczas szansę na pełne wykształcenie średnie umożliwiające, analogicznie jak w szkołach męskich, kontynuowanie nauki na studiach*⁸. Na te ostatnie decydowały się jednak tylko nieliczne i bardzo zdeterminowane jednostki.

7. Kobiety zastępują mężczyzn czyli o emancypacji

Wybuch Pierwszej Wojny Światowej otworzył nowe możliwości do realizacji postulatów równouprawnienia. Zaangażowanie milionów mężczyzn w działania wojenne spowodowało, iż kobiety musiały ich zastąpić w różnych, dotąd im nieznanych i zastrzeżonych tylko dla mężczyzn obszarach życia. Przyspieszona i wymuszona „emancypacja” uniemożliwiła powrót do poprzedniego stanu rzeczy. Sprawa równouprawnienia była na tyle istotna, iż została podniesiona do rangi prawnoustrojowej wraz z powstaniem II Rzeczypospolitej. *Widowym tego przejawem było przyznanie równych praw wyborczych czynnych*

⁸ A. Siwik „Kobieta w historii polski”, str. 28, <https://core.ac.uk/download/pdf/288121617.pdf>

i biernych dla mężczyzn i kobiet, którzy ukończyli 21 lat już w 1918 roku, dekretem z 28 listopada (Dziennik Praw P.P. nr 18)⁹.

8. Równouprawnienie kobiet

Uchwalona w 1921 r. Konstytucja marcowa wprowadziła między innymi zakaz różnicowania praw obywateli ze względu na płeć. *Tworzone w II Rzeczypospolitej ustawy konsekwentnie realizowały zasadę równouprawnienia kobiet oraz zmieniały obowiązujące ustawodawstwo w kierunku usunięcia dyskryminujących kobiety przepisów byłych państw zaborczych¹⁰. Kobiety mogły zostawać urzędnikami państwowymi, adwokatami, sędziami i prokuratorami. Zasada równych praw wyborczych kobiet i mężczyzn przez długi czas nie była w pełni realizowana w wyborach do organów samorządu terytorialnego¹¹. Dekrety Naczelnika Państwa, na mocy których przyznawane były pełne prawa wyborcze kobiet, obowiązywały początkowo tylko na terenie Królestwa Polskiego i dopiero po pewnym czasie ich mocą obowiązującą objęto wschodnie rejony II RP. Na pozostałym obszarze państwa nadal obowiązywało prawodawstwo zaborów austriackiego oraz pruskiego. Co ciekawe na terenie południowej i zachodniej Polski prawo wyborcze obejmowało wszystkie warstwy społeczne, lecz nie przysługiwało bezpośrednio kobietom¹². Działo się tak ponieważ prawo głosu posiadali właściciele ziemscy i nawet jeżeli była nim kobieta, to i tak mogła działać tylko poprzez męskiego pełnomocnika.*

⁹ A. Siwik „Kobieta w historii polski”, str. 32, <https://core.ac.uk/download/pdf/288121617.pdf>

¹⁰ M. Łysko „Udział kobiet w życiu publicznym II Rzeczypospolitej Polskiej”, str. 396 https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4074/1/MHI-14-1_Lysko.pdf

¹¹ M. Łysko „Udział kobiet w życiu publicznym II Rzeczypospolitej Polskiej”, str. 385 https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4074/1/MHI-14-1_Lysko.pdf

¹² M. Łysko „Udział kobiet w życiu publicznym II Rzeczypospolitej Polskiej”, str. 385 https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4074/1/MHI-14-1_Lysko.pdf

Dopiero na mocy tzw. „ustawy scaleniowej”¹³ z 1933 r. „w ramach ujednoczenia ustroju samorządu terytorialnego na terenie całego kraju wprowadzono prawo wyborcze oparte na zasadzie całkowitego równouprawnienia płci”¹⁴. Tym samym, takie same prawa wyborcze posiadały zarówno kobiety, jak i mężczyźni. Mimo to, listy wyborcze nadal dominowane były przez mężczyzn. Jako przykładowe przyczyny niewielkiego udziału kobiet w samorządowych organach uchwałodawczych wskazać można umieszczanie kobiet na odległych miejscach list wyborczych oraz niewielkie zaangażowanie kobiet w prowadzenie kampanii wyborczych. Jedynie w niektórych większych miastach kobiety stanowiły 10% radnych. Z pewnością kluczową rolę odgrywała ilość kobiet z wykształceniem średnim lub wyższym.

9. Współczesna kobieta w samorządzie

Udział kobiet w życiu publicznym, w szczególności udział w samorządzie terytorialnym przynosi wiele korzyści społecznych i w związku z tym nabiera kluczowego znaczenia. Zarządzanie konfliktami, gospodarowanie ograniczonymi zasobami, dostrzeganie potrzeb dzieci, młodzieży, niepełnosprawnych, znoszenie barier architektonicznych itp. to obszary w których lepiej od mężczyzn sprawdzają się kobiety, ponieważ *dla kobiet, które mają wpływ na zarządzanie w samorządzie terytorialnym ważne są detale*¹⁵.

Większość organów samorządowych wybieranych jest w wyborach bezpośrednich. Domniemywać można, iż wolą ustawodawcy było, aby to mieszkańcy decydowali kto będzie reprezentował ich sprawy. Obok wójtów, burmistrzów, prezydentów i radnych nie można zapominać o sołtysach.

¹³ Ustawa z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 35, poz. 294)

¹⁴ M. Łysko „Udział kobiet w życiu publicznym II Rzeczypospolitej Polskiej”, str. 386 https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4074/1/MHI-14-1_Lysko.pdf

¹⁵ „Samorząd terytorialny a polityka lokalna” Praca zbiorowa pod redakcją Piotra Laszkowskiego, Wałbrzych 2013, t. 24, Prace naukowe Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, str. 139 <https://pracnaukowe.wwszip.pl/prace/prace-naukowe-24.pdf>

W okresie PRL, w warunkach zastąpienia samorządu terytorialnego strukturami administracji terenowej podporządkowanej instytucjom centralnym, liczba kobiet wśród radnych na poziomie lokalnym wzrastała wtedy, gdy przybierała na sile odgórna kontrola polityczna, malała zaś w warunkach braku takiej kontroli [...]. Po okresie transformacji ustrojowej wzrosła społeczna akceptacja obejmowania przez kobiety funkcji publicznych [...]. Polki coraz częściej kandydują do samorządu i uzyskują mandaty¹⁶.

Od blisko 30 lat zaobserwować można systematyczny wzrost udziału kobiet zarówno wśród samorządowych organów wykonawczych jak i organów stanowiących. W opublikowanym 20 stycznia 2020 r. przez „Wspólnotę” raporcie *Kobiety w samorządzie Ranking najbardziej sfeminizowanych samorządów* odnaleźć można informację, iż *Pań w organach stanowiących i wykonawczych samorządów stopniowo przybywa. Po wyborach w 1990 roku ich odsetek w gminach wiejskich ledwie przekraczał 9 proc., po 2014 roku był już niemal trzykrotnie wyższy. Coraz więcej kobiet piastuje stanowiska wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, co wiąże się z silną pozycją w lokalnym samorządzie. Ale tylko jedna kobieta jest marszałkiem województwa – lubuskiego¹⁷.*

Elżbieta Anna Polak, marszałek województwa lubuskiego, stanowi świetny przykład kobiety łączącej zarówno rolę społecznika i samorządowca, jak i matki oraz żony. *Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego oraz studiów podyplomowych w zakresie zarządzania jednostkami gospodarczymi Uniwersytetu Wrocławskiego, ukończyła Studium Oświaty i Kultury Dorosłych w Warszawie oraz kursy szkolenia.in.wCentrumFunduszyEuropejskichweWrocławiuorazwOgólnopolskim Centrum Edukacji Samorządu i Administracji w Warszawie¹⁸.*

¹⁶ K. Brodzińska, U, Z. Brodziński niwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie „Aktywność kobiet wiejskich na rzecz wsparcia lokalnego rozwoju, Problemy Drobnych Gospodarstw Rolnych • Nr 2 • 2016” str. 33 https://pdgr.urk.edu.pl/zasoby/98/2016_z2_a02.pdf

¹⁷ „Kobiety w samorządzie Ranking najbardziej sfeminizowanych samorządów” Wspólnota, 20.01.2020 https://wspolnota.org.pl/fileadmin/news/RANKINGI/2017/Ranking_kobiety_w_samorzadzie_nowe.pdf

¹⁸ Oficjalny Portal Informacyjny Województwa Lubuskiego <https://www.lubuskie.pl/pracownicy> (dostęp: 19.10.2021)

W wieku 21 lat rozpoczęła pracę w urzędzie miasta i gminy Małomice na stanowisku inspektora. Po 10 latach pracy w urzędzie, od 1990 roku, pełniła też funkcję radnej gminy, a rok później, w 1991 roku, została sekretarzem miasta. W 1998 roku została wybrana na urząd burmistrza. Następnie uzyskała mandat radnej powiatu, jednocześnie obejmując stanowisko wiceprzewodniczącej rady¹⁹. Potem została dyrektorem gabinetu prezydenta Zielonej Góry, kilka lat później dyrektorem regionalnego ośrodka organizacji pozarządowej. W 2008 roku wybrano ją na urząd jednego z dwóch wicemarszałków województwa lubuskiego, a pod koniec listopada 2010 roku została marszałkiem tegoż województwa. Urząd ten sprawuje już trzecią kadencję. Przez kilka lat była członkiem Zarządu MKS „Iskra” Małomice, kierownikiem sekcji kajakowej oraz członkiem Zarządu Klubu Sportowego Lechia Zielona Góra. Przez dwa lata była członkiem Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Lubuskiego, a od 11 lat pełni rolę Przewodniczącej Lubuskiej Rady ds. Rozwoju i należy do Komitetu Sterującego przy Ministerstwie Zdrowia. Oprócz tego jest członkiem Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej, a także pełni funkcję Przewodniczącej polskiej części Komitetu ds. Współpracy Międzyregionalnej. Jest Członkiem Komitetu Sterującego ds. Koordynacji Interwencji EFSI w sektorze zdrowia. *Od stycznia 2019 r. jest Członkiem Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Jest również przedstawicielem ZWRP do Komitetu Regionów UE, a także przedstawicielem ZWRP do Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy.* Prywatnie jest mężatką i matką dwóch, dorosłych synów.

Innym, wspaniałym przykładem kobiety-samorządowca jest Elżbieta Piniewska, która jest Przewodniczącą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. *W 1986 ukończyła studia z filologii polskiej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Przez około 30 lat pracowała jako nauczycielka języka polskiego w I Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Ka-*

¹⁹ Artykuł na Wikipedii poświęcony Elżbiecie Polak https://pl.wikipedia.org/wiki/El%C5%BCbieta_Polak (dostęp: 19.10.2021)

*sprowicza w Inowrocławiu. Otrzymała tytuł profesora oświaty*²⁰. Spełnia się także w swoim hobby, czyli teatrze – uzyskała uprawnienia instruktora teatralnego. Później, w latach 90., utworzyła przy szkole Inowrocławski Teatr Otwarty. Podjęła wtedy również współpracę z Kujawskim Centrum Kultury. Pełniła także funkcję dyrektora artystycznego w kilkunastu edycjach „Arlekinady” – Ogólnopolskiego Festiwalu Małych Form Teatralnych. W latach 2010, 2014 i 2018 otrzymywała mandat radnej w Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a od roku 2018 pełniła w nim funkcję wiceprzewodniczącej. W pierwszej połowie listopada następnego roku wybrano ją na jego przewodniczącą w miejsce Ryszarda Bobera. Poza polityką pielęgnuje swoje pasje i zainteresowania. Jak sama mówi: *zawsze i wszędzie – tworzenie teatru, oglądanie teatru, pisanie o teatrze; codziennie wieczorem – dobra książka; od czasu do czasu – kino autorskie; polityka – tylko taka, która łączy ludzi*²¹. Nie należy zapominać, iż poza tym jest także żoną i matką dwójki dzieci.

Agnieszka Kłopotek także należy do kobiet-polityków odnoszących sukcesy na wielu płaszczyznach. Kształciła się na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie i zdobyła tytuł doktora inżyniera zootechnika. *Od 1997 r. pracownik Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego, obecnie Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka jako główny specjalista ds. ekonomiczno-organizacyjnych i inwestycyjnych*²². Jest była radną województwa kujawsko-pomorskiego V kadencji. Obecnie jest wiceprzewodniczącą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, członkiem Komisji Współpracy Międzynarodowej i Promocji Województwa, Komisji Budżetu i Finansów i doraźnej Komisji Wyróżnień Honorowych. *Radna Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego V kadencji. Mandat w sejmiku uzyskała z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego. Przewodnicząca Komisji Współpracy Międzynarodowej i Promocji Województwa, wiceprze-*

²⁰ Artykuł na Wikipedii poświęcony Elżbiecie Piniewskiej https://pl.wikipedia.org/wiki/El%C5%BCbieta_Piniewska (dostęp: 19.10.2021)

²¹ Oficjalna strona Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego <http://sejmik.kujawsko-pomorskie.pl/393/piniewska-elzbieta> (dostęp: 19.10.2021)

²² Oficjalna strona Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego <http://sejmik.kujawsko-pomorskie.pl/1167/klopotek-agnieszka> (dostęp: 19.10.2021)

wodnicząca Komisji Skarg, Wniosków i Petycji. Ponadto jest członkiem doróżnej Komisji Wyróżnień Honorowych²³. Prywatnie jest żoną posła PSL Eugeniusza Kłopotka i matką dwóch synów. Oprócz tego poświęca się jeszcze swoim hobby: *sportowi, podróżom, literaturze i ogrodnictwu*.

Nie ulega wątpliwości, iż kobiety coraz częściej pracują w samorządach mimo wielu przeszkód i trudności. Co więcej, są znakomicie wykształcone, doskonale sobie radzą i odnoszą sukcesy. Płeć piękna posiada niezbędne do pracy samorządowej cechy: kompetencję, doskonałe merytoryczne przygotowanie, wiarę w siebie, działanie bez kompleksów i umiejętność pracy w zespole. Co więcej, aby osiągnąć sukces nie tylko na scenie politycznej, lecz zawodowej ogólnie, kobiety są w stanie między innymi: *jasno określić cele w życiu publicznym, społecznym i rodzinnym, przygotować się merytorycznie, być odważną, nastawić się na osiągnięcie sukcesu*²⁴. Wyżej opisane przykłady kobiet-polityków idealnie ukazują, iż kobiety potrafią połączyć karierę zawodową i polityczną z rolami żony i matki oraz rozwijaniem swoich zainteresowań. Kobiety w samorządzie, wdrażając w sferze publicznej różnorodne projekty, realizują przy tym swoje życiowe pasje, rozwijając w ten sposób nie tylko siebie, ale też społeczność lokalną.

Podsumowanie

Spośród największych przemian w obrębie wszystkich kobiecych ról społecznych wyróżnić można „wyjście” kobiet ze sfery prywatnej i rozszerzenie ich aktywności na sferę publiczną. *Kobiety w swych dążeniach nie tylko wywalczyły sobie prawa do partycypacji w takich dziedzinach, jak praca zawodowa, kształcenie wyższe czy działalność społeczna, ale z wielu z nich dość niespodziewanie i agresywnie wyparły mężczyźni*²⁵.

²³ Portal Gospodarczy WNP <https://www.wnp.pl/parlamentarny/osoba/agnieszka-klopotek,193396.html> (dostęp: 19.10.2021)

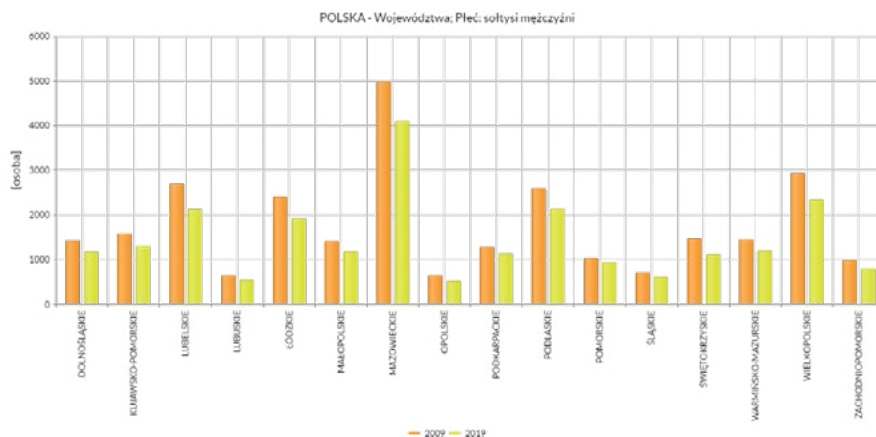
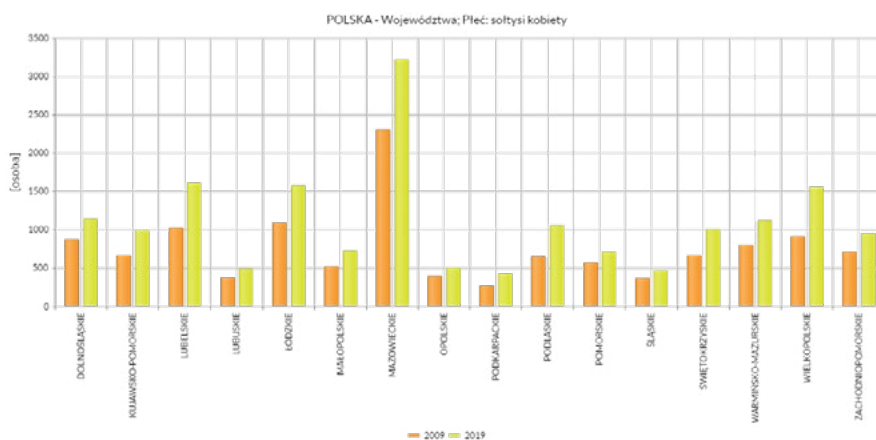
²⁴ Strona informacyjna INFOR https://samorzad.infor.pl/temat_dnia/387732,Trudna-rola-kobiet-w-samorzadzcie.html (dostęp: 19.10.2021)

²⁵ A. Miłoszewska-Kiełbiewska „Obraz kobiety XX i XXI wieku w wybranych polskich czasopiśmiech i poradnikach dobrego wychowania”, Praca doktorska Uniwersytet Warszawski Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Warszawa 2015, str. 332-333 <https://depotuw.ceon.pl/bitstream/handle/item/1445/A.%20Mi%20%82o-szewska-Kie%20%82biewska%20-%20Autoreferat.pdf?sequence=2>

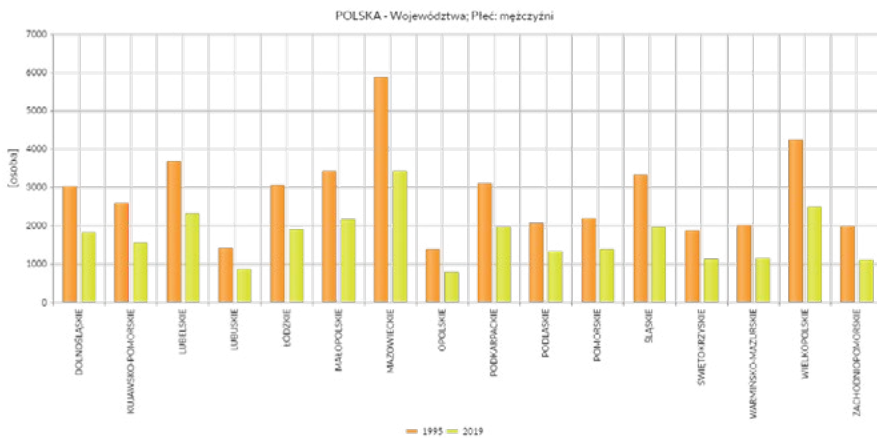
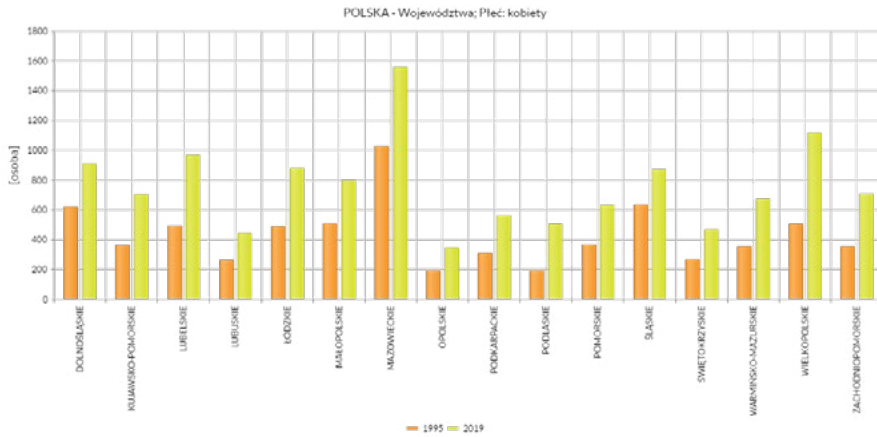
Pomimo to nadal aktualnymi w odniesieniu do pań są takie role, jak matka, żona czy pani domu. Kobiety wniosły więcej wrażliwości do polityki i życia społecznego.

Na koniec odrobina statystyki:

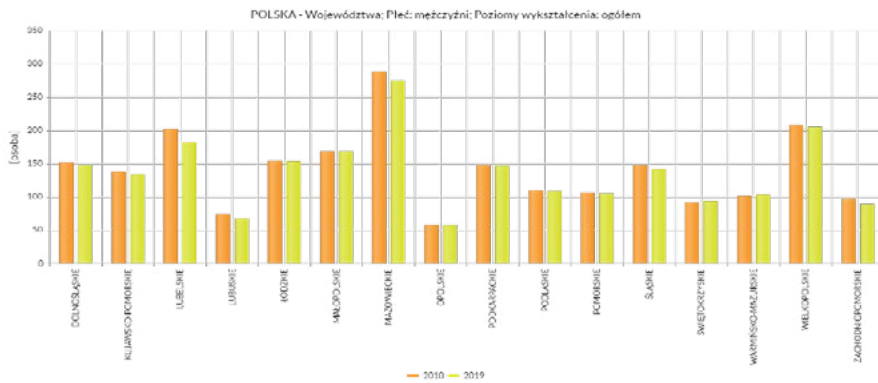
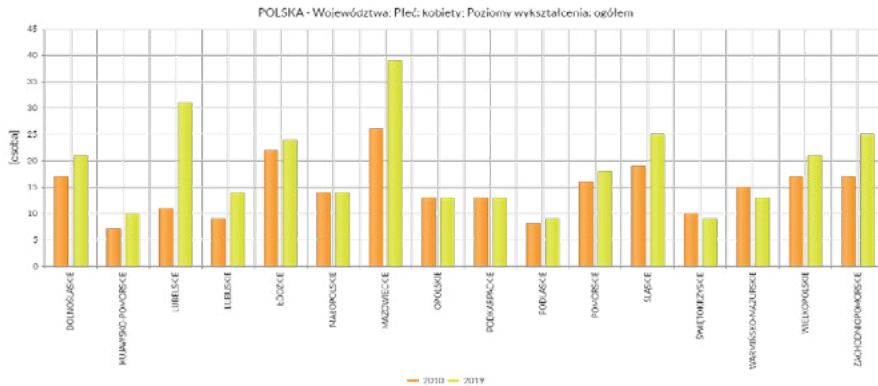
- Sołtysi wg płci 2009-2019:

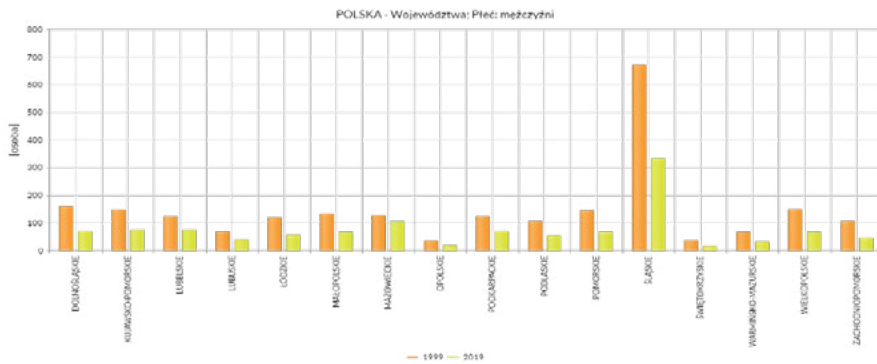
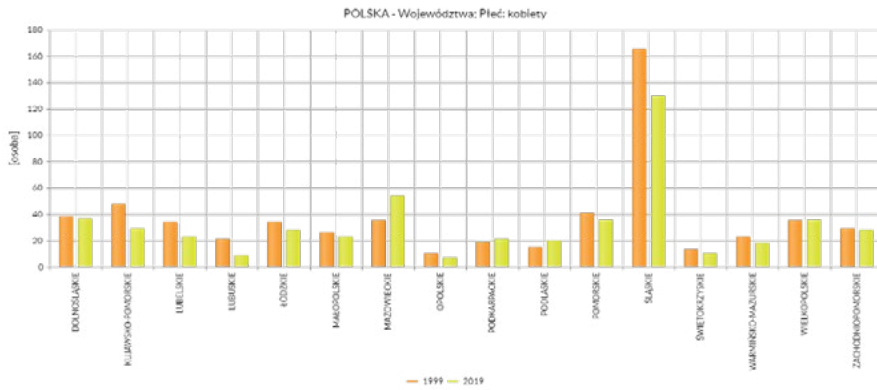
• Radni gmin wg płci 1996-2019:

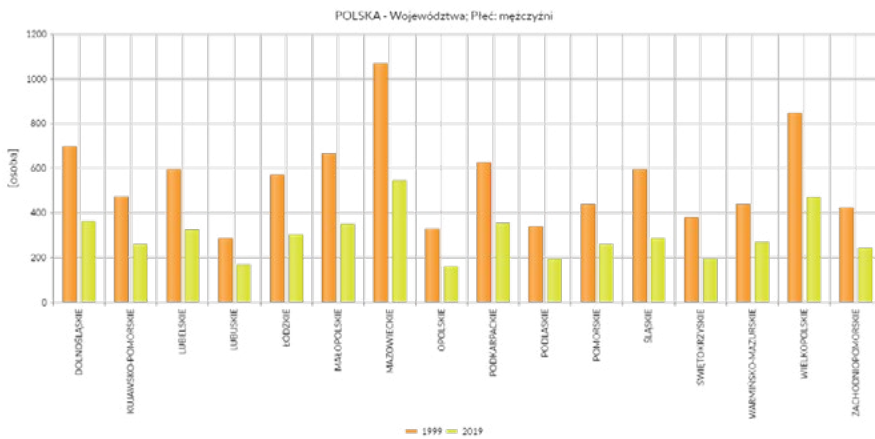
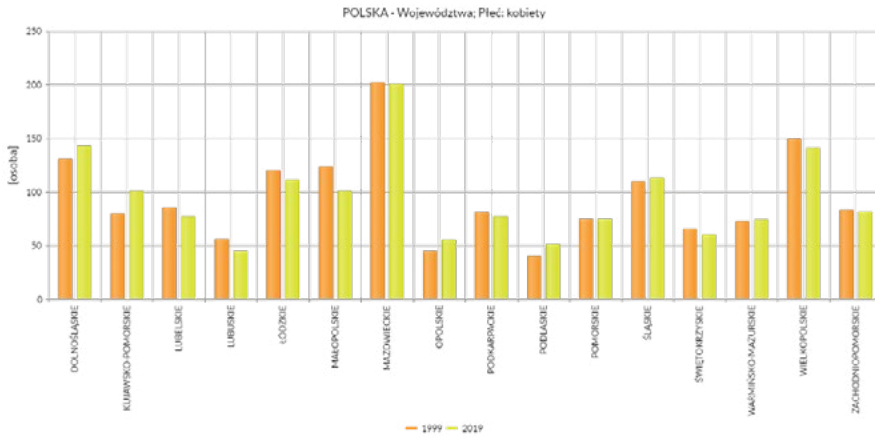
• Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast wg płci 2010-2019:

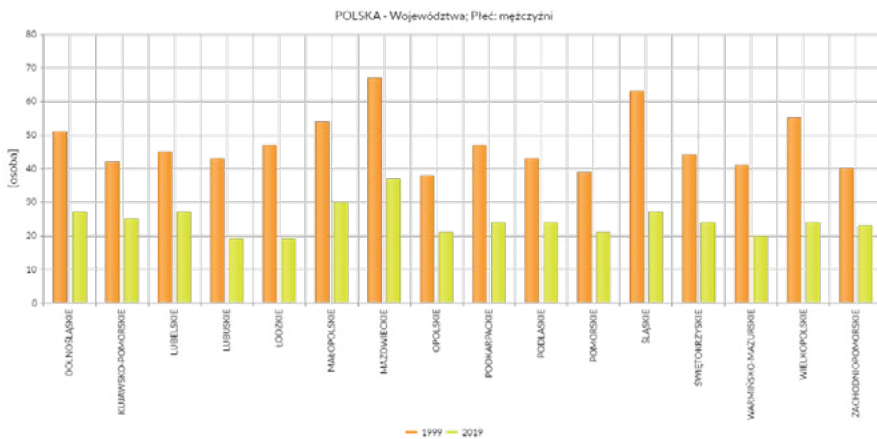
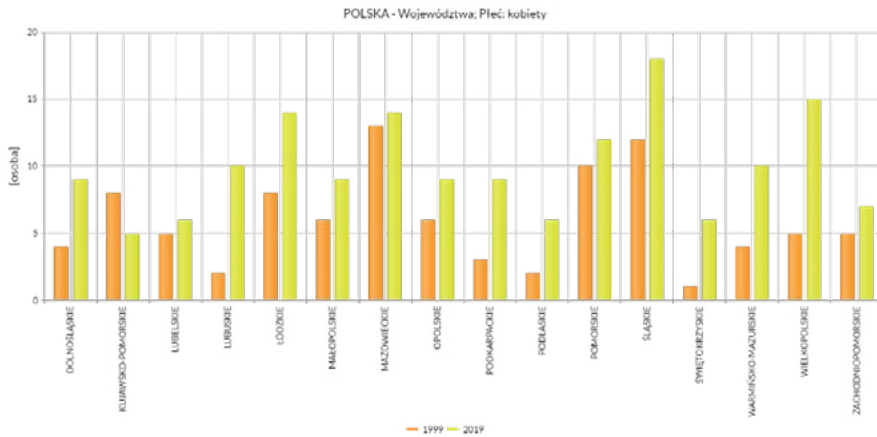
• Radni w miastach na prawach powiatu wg płci 1999-2019:

• Radni powiatu wg płci 1999-2019:

• Radni w województwach wg płci 1999-2019:

Bibliografia:

- A. Miłoszewska-Kiełbiewska „Obraz kobiety XX i XXI wieku w wybranych polskich czasopismach i poradnikach dobrego wychowania”, Praca doktorska Uniwersytet Warszawski Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Warszawa 2015, <https://depotuw.ceon.pl/bitstream/handle/item/1445/A.%20Mi%20-%20Autoreferat.pdf?sequence=2>
- A. Siwik „Kobieta w historii polski”, <https://core.ac.uk/download/pdf/288121617.pdf>
- „Samorząd terytorialny a polityka lokalna”, red. P. Laskowski, Wałbrzych 2013, t. 24, Prace naukowe Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, <https://pracenaukowe.wwszip.pl/prace/prace-naukowe-24.pdf>
- M. Łysko „Udział kobiet w życiu publicznym II Rzeczypospolitej Polskiej”, str. 396 https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4074/1/MHI-14-1_Lysko.pdf
- K. Brodzińska, Z. Brodziński, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie „Aktywność kobiet wiejskich na rzecz wsparcia lokalnego rozwoju, Problemy Drobnych Gospodarstw Rolnych • Nr 2 • 2016” https://pdgr.urk.edu.pl/zasoby/98/2016_z2_a02.pdf
- „Kobiety w samorządzie Ranking najbardziej sfeminizowanych samorządów” Wspólnota, 20.01.2020 https://wspolnota.org.pl/fileadmin/news/RANKINGI/2017/Ranking_kobiety_w_samorzadzie_nowe.pdf
- <https://wspolnota.org.pl/news-rankingi/kobiety-w-samorzadzie-ranking-najbardziej-sfeminizowanych-samorzadow>
- <https://www.lubuskie.pl/pracownicy>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/El%20C5%BCbieta_Polak
- https://pl.wikipedia.org/wiki/El%20C5%BCbieta_Piniewska
- <http://sejmik.kujawsko-pomorskie.pl/393/piniewska-elzbieta>
- <http://sejmik.kujawsko-pomorskie.pl/1023/lista-radnych-2>
- <http://sejmik.kujawsko-pomorskie.pl/1167/klopotek-agnieszka>
- <https://www.wnp.pl/parlamentarny/osoba/agnieszka-klopotek,193396.html>
- https://samorzad.infor.pl/temat_dnia/387732,Trudna-rola-kobiet-w-samorzadzie.html
- wykresy sporządzone na podstawie danych GUS